

สรุปและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง ผู้นำสตรีในการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย : ศึกษากรณี บทบาทและความเป็นผู้นำของ นางจรัสศรี ทิพย์ศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๕๓๖ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา เพื่อทราบถึงทัศนคติของประชาชนชาวจังหวัดนครนายก ต่อการที่มี ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นสตรีเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ว่ามีแนวความคิดเห็นเป็นอย่างไร ยอมรับหรือคัดค้านประการใด มีความพอใจในผลงานการบริหารหรือไม่ และเพื่อค้นหาปัญหาข้อ ขัดข้องและข้อจำกัดของสตรีในการบริหารงานในระดับจังหวัด การปกครองบังคับบัญชา การดูแลทุกข์สุขของประชาชนว่าเป็นอย่างไร ตลอดจนแนวทางในการแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง ๗ ที่เป็น กลุ่มผู้นำความคิด (Opinion Leader) ของชาวจังหวัดนครนายก จำนวน ทั้งสิ้น ๑๕๘ คน จากประชากรทั้งสิ้น ๒๓๓,๑๖๒ คน ในทุกกลุ่มอาชีพ เพศ การศึกษา และอายุ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร T-Test โดยมีนัยความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลของการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น ๑๕๘ คน เป็นชาย ทั้งสิ้น ๑๐๐ คน เป็นหญิง ๕๘ คน ไม่ระบุเพศ ๘ คน จำแนกตามอายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี ๒๔ คน อายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ๕๕ คน อายุระหว่าง ๔๑ - ๕๐ ปี ๕๘ คน สูงกว่า ๕๑ ปี ๓๑ คน จำแนกตามระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ๓๘ คน ปริญญาตรี ๘๕ คน และสูงกว่าปริญญาตรี ๒๕ คน จำแนกตามอาชีพ รัฐบาล ๑๑๗ คน ประกอบอาชีพอื่น ๆ ๔๑ คน จากผลการวิเคราะห์

ข้อมูลในบทที่แล้ว พอสรุปได้ว่าทัศนคติของประชาชนชาวจังหวัดนครนายกยอมรับใน บทบาทและ การนำของผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงทั้งนี้เนื่องจากความสามารถในการบริหารงาน การปกครอง ความมีคุณธรรมและการปฏิบัติตามหน้าที่ ๆ กำหนดไว้เป็นที่ยอมรับของประชาชนหรืออาจเรียกอีก อย่างหนึ่งว่า ภาวะผู้นำของท่านผู้ว่า ฯ อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

สรุปข้อมูลที่ได้จากคำถามท้ายแบบสอบถาม

คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง พอสรุปได้ว่า ประชาชนชาวจังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่เห็นว่าท่านผู้ว่า ฯ หญิง เป็นผู้ที่มีความดีซื่อสัตย์สุจริต มี มนุษยสัมพันธ์ดี มีความตั้งใจในการทำงานสูง มีความสามารถทางด้านการบริหารงานและการ ประชาสัมพันธ์ ให้เกียรติและให้ความเป็นกันเองแก่หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ เป็นอย่างดี ท่าน ผู้ว่า ฯ หญิง บริหารงานโดยเน้นระบบสายงาน คือใครมีหน้าที่รับผิดชอบอะไร ก็เปิดโอกาสให้ใช้ ความคิดริเริ่มอย่างเต็มที่ จะไม่เข้าไปก้าวก่ายในงานนั้น ยกเว้นงานที่สำคัญหรือเป็นงานนโยบาย ของหน่วยเหนือ สำหรับความคิดเห็นของประชาชนบางกลุ่มเห็นว่า ถึงแม้ผู้ว่า ฯ หญิง จะเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความตั้งใจในการทำงาน แต่เนื่องจากท่านเติบโตมาจากสายงานอื่น ที่ไม่ ใช้งานทางด้านการปกครองความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการปกครองดูแลทุกข์สุขของประชาชน ภายในจังหวัดนั้น ท่านยังไม่เข้าใจเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานในด้านการพัฒนา เพื่อแก้ ปัญหาและตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของประชาชน ทั้งนี้เนื่องจากท่านบริหารในลักษณะ ดังกล่าว ซึ่งความคิดเห็นของประชาชนในกลุ่มนี้เห็นว่าการบริหารงานเช่นนี้ จะทำให้ไม่รู้ข้อ เท็จจริงของปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง หรือเมื่อรู้ความจริงแล้ว ก็อาจจะ ช้าไม่ทันเวลา เนื่องจากต้องคอยรับรายงานหรือข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประชาชนในกลุ่ม นี้มีความต้องการให้ท่านผู้ว่า ฯ หญิง ออกตรวจหรือเยี่ยมเยียนความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ต่าง ๆ ของจังหวัดให้มากขึ้น เพื่อรับทราบปัญหา และรับตัดสินใจแก้ไขสิ่งการและกำกับดูแลให้ หน่วยงานราชการต่าง ๆ ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบอย่างเต็มขีดความสามารถ

ปัญหาที่ประชาชนชาวจังหวัดนครนายกต้องการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเข้ามากำกับดูแลหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องดังต่อไปนี้

- ก. ปัญหาความสะอาดของสถานที่ราชการ ตามสถานที่สาธารณะโดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยว
- ข. ปัญหาเรื่องการจราจรในตัวเมือง ซึ่งปัจจุบันในช่วงโมงเร่งด่วน การจราจรติดขัดมาก ควรให้มีสถานที่จอดรถ การกำหนดเส้นทางรถวิ่งทางเดียว เนื่องจากฝั่งเมืองจังหวัดนครนายกไม่มีถนนแคบมาก และที่สำคัญคือ การกำกับดูแลวินัยของผู้ใช้ถนน
- ค. ปัญหาเรื่องความขาดแคลนน้ำในบางท้องที่ เช่น อำเภอบ้านนาและอำเภอเมืองบางส่วนก็ให้รีบแก้ไขเป็นการด่วนก่อน ในขณะที่ต้องรอโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานมาก
- ง. ถนนในทุกท้องที่ควรจะให้มีการลาดยาง เพื่อให้เกิดความสะดวกในการเดินทางและการท่องเที่ยว
- จ. การสื่อสารทางโทรศัพท์ที่ยังขาดแคลนอยู่มาก ทั้งโทรศัพท์สาธารณะและโทรศัพท์ส่วนตัว

อนึ่ง การที่ผู้ว่า ฯ หญิง ต้องเข้ารับการศึกษาในหลักสูตรต่าง ๆ รวมทั้งการไปดูงานในต่างประเทศ ในปีแรกที่เข้ามารับตำแหน่งนั้น ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ มีงานหรือโครงการหลายอย่างที่จะแก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเกิดความล่าช้า เนื่องจากต้องรอการตัดสินใจ ทำให้ประชาชนบางกลุ่มมีความรู้สึกผิดหวัง คิดว่าท่านผู้ว่า ฯ หญิง ขาดความสนใจในการทำงาน แต่หลังจากท่านผู้ว่า ฯ หญิง ได้กลับจากการศึกษาและเริ่มต้นการทำงานอย่างจริงจังแล้ว ความรู้สึกต่าง ๆ เหล่านี้ก็ดีขึ้น

อย่างไรก็ดีหากได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม อย่างละเอียดแล้วจะพบว่ามีปัญหาเฉพาะบางอย่างของจังหวัดนครนายก ที่ส่งผลกระทบต่อกระเทือนถึงการบริหารงานของท่านผู้ว่า ฯ หญิง คือปัญหาที่นักการเมืองระดับท้องถิ่น และหรือผู้ที่มีอิทธิพลภายในจังหวัด ซึ่งมีผลประโยชน์เกี่ยวพันการกับบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งแยกแตกกันออกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งต่างก็พยายามแข่งขันกันแสวงหาความนิยมจากประชาชน โดยการใช้จ่ายก่อนหรือจัดบงการของการบริหารราชการของ

ท่านผู้ว่า ฯ หลุย เป็นเป้าหมายในการโจมตี เพื่อลดความนิยมของประชาชนต่อกลุ่มการเมืองตรงข้าม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ใกล้ชิดกับท่านผู้ว่า ฯ หลุย ทำให้การปฏิบัติงานของเทศบาลและของสภาจังหวัดเกิดการติดขัดล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้ภาพรวมของการพัฒนาจังหวัดที่จะทำให้เกิดความเจริญ เรียบร้อย สวยงาม ยังไม่บรรลุผล ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ กระแสความต้องการการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงจากประชาชน (ในห้วงเวลาที่ดำเนินการวิจัย) มีอยู่อย่างมกทำให้กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักการเมืองท้องถิ่นต่างมีความกระตือรือร้น พยายามผลักดันกระแสความคิดนี้ให้เกิดเป็นรูปธรรมขึ้นมาให้ได้ ทั้งนี้หากสามารถดำเนินการได้เป็นผลสำเร็จแล้ว นั่นก็หมายถึงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดอันเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจและผลประโยชน์อย่างมากมาย จะตกแก่กลุ่มผลประโยชน์เหล่านั้นนั่นเอง ประเด็นของปัญหานี้ย่อมส่งผลถึงระดับการยอมรับของประชาชนต่อบทบาทของผู้ว่า ฯ หลุย ด้วยเหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลการชี้นำ แนวความคิดของประชาชน โดยกลุ่มผลประโยชน์เหล่านั้นย่อมมีอคติแอบแฝงอยู่

คำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องเกี่ยวกับการแต่งตั้งสตรีเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด พอสรุปได้ว่าในปัจจุบันการศึกษาให้เปิดโอกาสให้ทั้งบุรุษและสตรี ได้เข้ารับการศึกษาย่างเท่าเทียมกันแล้ว หากเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่ว่าจะเป็นผู้ชายหรือสตรี ควรจะเปิดโอกาสเข้าทำงานในตำแหน่งต่าง ๆ อย่างเสรี ไม่ควรจำกัด แต่อย่างไรก็ตามมีข้อควรนำมาพิจารณาดังนี้

ข้อดี ของสตรีในการบริหารงานอยู่ที่ความสุภาพ อ่อนโยน ความละเอียดรอบคอบ ความใจเย็นมีความตั้งใจและทุ่มเทในการทำงาน หากเป็นผู้ที่มีบุคคลิกดีและให้เกียรติผู้อื่นแล้วจะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการบริหารงาน

ข้อจำกัด ของสตรีในการทำงานอยู่ที่สภาพร่างกายไม่แข็งแรง พอเพียงที่จะทำงานในลักษณะสมบุกสมบัน เช่นงานตรวจท้องที่ ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญ มีปัญหาในเรื่องเหมาะสมในการสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นกันเองกับประชาชน ซึ่งบางครั้งจำเป็นต้องค้างแรมในท้องที่ ซึ่งปัญหานี้บุรุษทำได้สะดวกกว่า

สรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ ภายในจังหวัด

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก นางจรัสศรี ทิพย์ เป็นผู้ที่มีความดี ชื่อสัตย์ สุจริต มีมนุษยสัมพันธ์ มีความตั้งใจในการทำงาน มีความสามารถทางด้านการบริหาร การประสานงาน ในการดำเนินงานทางด้านการปกครองพัฒนาความเจริญเพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จะใช้วิธีผลักดันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าไปดำเนินการ โดยท่านจะคอยกำกับดูแลอยู่ห่าง ๆ เท่านั้น ยกเว้นงานใดที่เป็นงานนโยบายของรัฐบาล หรืองานสำคัญ เช่น โครงการพระราชดำริ ฯ ท่านจะเข้าไปกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด การตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องช่วยเสนอแนะข้อมูลหรือให้เป็นไปตามระเบียบขั้นตอนของทางราชการ ซึ่งในจุดนี้ประชาชนบางกลุ่ม อาจคิดว่าท่านตัดสินใจล่าช้า ไม่ได้เด็ดขาด ในด้านการประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานของท่าน ท่านสามารถทำได้ดีในแนวกว้างโดยใช้สื่อมวลชนระดับประเทศ ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ ซึ่งแจ้งนโยบายในการทำงานของท่าน ส่วนในการประชาสัมพันธ์ในแนวลึกให้เข้าถึงประชาชนในท้องถิ่นเพื่อชี้แจงนโยบายในการทำงานนั้น ประชาชนบางกลุ่มอยากให้เห็นการให้มากกว่านี้ ความเห็นในเรื่องการแต่งตั้งสตรีเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด เสียงส่วนใหญ่เห็นด้วยแต่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการบริหาร และจะดียิ่งขึ้น ถ้าหากได้ผู้ซึ่งผ่านงานทางด้านการปกครองมาก่อน

สรุปรวมทั้งหมดจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัย

ทัศนคติของประชาชนชาวจังหวัดนครนายก ส่วนใหญ่ยอมรับในบทบาทและการนำของ ผู้ว่าราชการจังหวัดหญิง นาง จรัสศรี ทิพย์ศรี มีความพอใจในการบริหารงาน สำหรับปัญหาข้อขัดข้องและขีดจำกัดนั้น เมื่อได้เปรียบเทียบผลการวิจัยเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ของอภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์ และ เทพี พันธุ์เมธา¹ พงษ์ฤทธิ คงประสิทธิ์² ภัสสร สิมานนท์³ สมิหรา จิตตลดากร⁴ และประทีป จงสีบธรรม⁵ พบว่ามีความสอดคล้องหรือยืนยันผลการวิจัยในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้นำสตรีมักประสบปัญหา ในระยะแรกของการทำงาน แต่เมื่อได้แสดงบทบาทเป็นที่ยอมรับของประชาชนแล้ว เพศก็มีได้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานแต่อย่างไร สิ่งที่น่าสังเกตคือ ผู้นำสตรีมักจะมีคามกระตือรือร้น ตั้งใจในการปฏิบัติงาน แสวงหาความรู้เพิ่มเติม และมีความริเริ่มในการทำงานมากกว่าผู้ชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความพยายามส่วนตัว และหรือการกระตุ้นทั้งทางตรงและทางอ้อม จากกลุ่มของสตรีต่าง ๆ เพื่อสร้างการยอมรับในเรื่องสิทธิของสตรีให้เกิด แก่สังคมทั่วไป

¹ อภิชาติ จำรัสฤทธิรงค์ และ เทพี พันธุ์เมธา. ปัญหาและอุปสรรคผู้นำท้องถิ่นสตรี บทคัดย่อ

² พงษ์ฤทธิ คงประสิทธิ์. โครงการวิจัยผู้นำท้องถิ่นสตรี บทคัดย่อ

³ ภัสสร สิมานนท์. โครงการวิจัยผู้นำท้องถิ่นสตรี บทคัดย่อ

⁴ สมิหรา จิตตลดากร. ภาวะผู้นำสตรีไทยในการปกครองท้องถิ่นของไทย บทคัดย่อ

⁵ ประทีป จงสีบธรรม. ผู้นำสตรีในการปกครองระดับท้องถิ่นไทย บทคัดย่อ

๒. สิ่งที่ได้เปรียบผู้นำชายคือ ในเรื่องการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ โดยสตรีมักอาศัยความสุภาพอ่อนโยน ตามวิสัยของสตรีในการทำงาน สิ่งนี้นับว่าเป็นประโยชน์อย่างมาก ในการขอความร่วมมือใช้เหลือจากหน่วยราชการ เอกชน ชาวบ้าน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของตน

๓. ความสามารถทางด้านอื่น ๆ เปรียบเทียบผู้นำสตรีและผู้นำชาย มีความใกล้เคียงกัน ยกเว้นงานที่ต้องปฏิบัติในพื้นที่ทุรกันดาร งานที่ต้องเสี่ยงภัย งานที่ต้องอาศัยความเด็ดขาด ผู้นำชายสามารถทำได้ดีกว่า นอกจากนี้แล้ว ผู้นำสตรียังมีปัญหา หรือภาระในการดูแลครอบครัว ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการปฏิบัติงานได้มากเท่ากับผู้นำชาย

นอกจากนั้นแล้ว ในการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า

๑. ในเรื่องการยอมรับของประชาชนต่อบทบาทของผู้ว่าราชการจังหวัด ว่าจะมีความดี มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการแสดงตนลงไปพบปะเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ว่ามี บ่อยครั้งเพียงใดประชาชนส่วนใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจการบริหารงานยุคใหม่ที่กระจายความรับผิดชอบ และการตัดสินใจลงไปหน่วยงานระดับปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนใหญ่ประชาชนยังคงมีค่านิยมแบบดั้งเดิม ที่คาดหวังว่าบทบาท ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ดีนั้นต้องหมั่นลงไปเยี่ยมเยียนประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ดูแลทุกข์สุขอย่าง ใกล้ชิดและแสดงความคุ้นเคยเป็นกันเองกับชาวบ้าน ซึ่งถ้าหากสามารถ ร่วมกิน ร่วมดื่ม ร่วมสนทนา เพื่อรับทราบปัญหาต่าง ๆ กับชาวบ้านโดยตรงด้วยแล้วก็จะได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นทั้งนี้ทั้งนั้น ผู้ว่า ฯ หญิงไม่สามารถทำได้ดีหรือเหมาะสมเท่าเทียมผู้ว่า ฯ ชายได้ นอกจากนี้แล้วเมื่อได้รับ ทราบปัญหาของชาวบ้านและสามารถใช้อำนาจอย่างเด็ดขาดในการสั่งการให้หน่วยราชการต่าง ๆ แก้ไขปัญหาตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก็จะยิ่งเพิ่มความนิยมมากขึ้นไปอีก

๒. ในเรื่องความคิดเห็นของประชาชนต่อการศึกษาและคุณภาพของผู้นำราชการจังหวัดในขณะเริ่มแรกดำรงตำแหน่งนั้น ประชาชนมีความคิดเห็นที่น่าจะทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของหน่วยราชการต่าง ๆ ลดน้อยลงเนื่องจาก ผู้นำราชการจังหวัดท่านใหม่ยังไม่รู้สภาพปัญหาของจังหวัดว่า ปัญหาอะไรเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องรีบดำเนินการสั่งการแก้ไข อีกทั้งความเคอะพ้อเกรงของหัวหน้าหน่วยราชการ ๆ ยังมีไม่มากพอควรที่จะปล่อยให้ดำเนินการอิสระ จึงควรที่จะอยู่ปฏิบัติงานสักระยะหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๓. ปัญหาเรื่องความต้องการของกลุ่มผลประโยชน์ภายในจังหวัดที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้นำราชการจังหวัดโดยตรง ซึ่งในระยะยาวแล้ว จะสร้างปัญหาและความขัดแย้งต่อการบริหารงานของผู้นำราชการจังหวัดที่มาจากแต่งตั้งจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะ เป็นหญิงหรือชาย

ข้อเสนอแนะ

ในการที่รัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทย จะตัดสินใจแต่งตั้งผู้นำ ๆ หญิง คนต่อไปดีหรือไม่นั้น จากผลการวิจัยเกี่ยวกับผู้นำสตรีหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นว่าสภาพการยอมรับของสังคมไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่เปิดกว้างให้สตรีเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้นำได้ มีอยู่ส่วนน้อยเท่านั้นที่ไม่เห็นด้วย เนื่องจากความคิดเห็นในเรื่องข้อจำกัดต่าง ๆ ของสตรีในเรื่องสภาพของร่างกายที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดาร งานที่ต้องเสี่ยงภัย งานที่ต้องใช้การแก้ปัญหาด้วยความเด็ดขาดและรุนแรง

จากผลการวิจัยดังกล่าว ถ้าหากได้นำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าสภาพพื้นที่ที่ทุรกันดารจริง ๆ ตามความหมายของคำนั้นน่าจะไม่มีหรือมีแต่ก็คงจะน้อยมาก เนื่องจากการพัฒนาความเจริญของประเทศทางด้านต่าง ๆ ได้มีการสร้างเส้นทางคมนาคมติดต่อสื่อสาร รวมทั้งไฟฟ้า เข้าไปในพื้นที่เกือบจะทั่วถึงแล้ว จึงทำให้การเดินทางไปยังพื้นที่ต่าง ๆ มีความสะดวกขึ้น ส่วนงานที่ต้องเสี่ยงภัยในตำแหน่งผู้นำ ๆ ก็เกือบจะไม่มีหรือถ้าหากมีก็จะมีผู้อื่น

ปฏิบัติอยู่แล้ว สำหรับงานที่ต้องตัดสินใจเด็ดขาดและรวดเร็ว นั้น ในระบบการบริหารงานของทางราชการโดยปกติก็จะมีเจ้าหน้าที่ที่คอยช่วยเหลือในการตัดสินใจอยู่แล้ว ดังนั้นเพศน่าจะไม่ใช้ปัญหาในการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงอีกต่อไป

ปัญหาจึงควรจะพิจารณาว่าจะทำอย่างไรจึงจะเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารงานของผู้ว่า ฯ หญิง เพื่อชดเชยจุดอ่อนที่คาดว่าจะมี โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานให้สนใจเอาใจใส่ในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนรวมทั้งปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ในสำนักงาน เช่นวิทยุ โทรศัพท์ เครื่องจักรคำนวณที่มีประสิทธิภาพ และจำนวนให้พอเพียงต่อการปฏิบัติงาน ประการสำคัญคือการกระจายความรับผิดชอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหา การใช้งบประมาณลงไปยังเจ้าหน้าที่ในระดับล่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหา เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งถ้าปรับปรุงสิ่งเหล่านี้แล้วน่าจะแก้ไขปัญหาในการทำงานในตำแหน่งนี้ของสตรีลงได้

ส่วนการพิจารณาตัวบุคคลผู้นำของสตรีควรจะเป็นผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารและมีคุณสมบัติเด่นในข้อที่ได้เปรียบผู้ชาย คือ ในเรื่องบุคลิกที่มีความสุภาพ นุ่มนวล และมีความสามารถในการประสานงานและการประชาสัมพันธ์ จะทำให้ประสบความสำเร็จในการบริหารงานในตำแหน่งนี้และจะดียิ่งขึ้นไปอีก ถ้าหากจะได้จากผู้ที่มีประสบการณ์ทางด้านการปกครอง เช่น ปลัดอำเภอ นายอำเภอและรองผู้ว่าราชการจังหวัด ที่จะขึ้นมาดำรงตำแหน่งนี้ตามลำดับ จะทำให้ได้รับการยอมรับจากประชาชนเร็วยิ่งขึ้น

ปัญหาเรื่องการยอมรับที่เกี่ยวข้องเนื่องกับค่านิยมดั้งเดิมที่ประชาชนต้องการให้ผู้ว่า ฯ ออกไปเยี่ยมเยียนในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนนั้น ถ้าหากได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารงานภายในจังหวัดตามที่ได้อภิปรายมาแล้ว ปัญหาและความต้องการเหล่านั้นก็จะถูกแก้ไขตั้งแต่ในระดับเจ้าหน้าที่ล่าง ๆ ความจำเป็นที่ผู้ว่า ฯ ต้องออกตรวจพื้นที่บ่อย ๆ เกินความจำเป็นนั้นก็หมดไป ซึ่งผลดีที่จะเกิดขึ้นคือ การพัฒนาความเจริญ การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของจังหวัดจะได้ไม่ขึ้นอยู่กับตัวของผู้ว่า ฯ แต่จะขึ้นอยู่กับระบบงานตามที่ได้อภิปรายมาแล้ว ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นใครก็สามารถเข้ามาดำรงตำแหน่งนี้ได้ การพัฒนาความเจริญต่าง ๆ ก็จะมีผลต่อเนื่องด้วย

ดังนั้นหน้าที่ของผู้ว่า ฯ จะเป็นผู้เพียงสนับสนุนให้ระบบงานนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและหรือกำกับดูแลเป็นพิเศษสำหรับงานนโยบายที่ได้รับมอบหมายหรืองานสำคัญเท่านั้น ประโยชน์อีก

อย่างหนึ่งที่จะได้คือการที่ผู้ว่า ๆ ไม่ต้องลงไปคลุกคลีใกล้ชิดกับชาวบ้านเกินความจำเป็นนั้นกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ก็จะมีช่องทางน้อยลงที่จะเข้ามาทำความสัมพันธ์เพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ อันเนื่องมาจากตำแหน่งหน้าที่ได้ ซึ่งสภาพเช่นที่วานี้ได้เกิดขึ้นในจังหวัดนครนายก ที่กลุ่มผลประโยชน์ไม่สามารถเข้ามาทำความใกล้ชิดกับท่านผู้ว่า ๆ หนึ่งนอกเวลาราชการได้สะดวก เนื่องจากความซื่อสัตย์ของท่านผู้ว่า ๆ หนึ่งและความเป็นสตรีนั่นเอง

ปัญหาในเรื่องการเข้ารับการศึกษาในระหว่างดำรงตำแหน่งผู้ว่า ๆ ที่ประชาชนเห็นว่า ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้เต็มที่เท่าที่ควรนั้น หากกระทรวงมหาดไทยยังเห็นว่ามีควมจำเป็นเพื่อเพิ่มพูนความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแล้ว ก็ควรที่จะพิจารณาหาเวลาช่วงที่เหมาะสม กล่าวคือควรจะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งสักระยะเวลาหนึ่งเพื่อรับทราบปัญหาและสร้างความคุ้นเคยกับผู้ใต้บังคับบัญชาจนสามารถมั่นใจว่าหากต้องเสียเวลาไปเรียนแล้ว งานต่าง ๆ จะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามในห้วงปีแรกของการเข้ามาทำงานในตำแหน่งนี้ก็ไม่ควรที่จะเข้ารับการศึกษา

สำหรับปัญหาในเรื่องกระแสความต้องการที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรงจากประชาชนนั้น ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจะต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าถึงเวลาแล้วหรือยังที่จะให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด หากว่าถึงเวลาแล้วจะกระทำพร้อมกันทั่วประเทศหรือไม่ หรือเฉพาะบางจังหวัดที่มีความพร้อม ซึ่งปัญหาเหล่านี้จะมีมาก่อนการพิจารณาว่าผู้ว่าราชการจังหวัดว่าจะเป็นหญิงหรือชาย แต่ถ้าหากพิจารณาว่ายังไม่พร้อมก็ควรที่จะเพิ่มขีดความสามารถของข้าราชการทุกตำแหน่งในจังหวัดให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ดีเท่าที่ควร อนึ่งการบริหารงานยุคใหม่ที่จะกระจายอำนาจการตัดสินใจในการทำงานและการบริหารงบประมาณลงไปในหน่วยระดับล่าง ๆ นั้น ถ้าหากจริยธรรม ความรู้ ความสามารถของข้าราชการในระดับนั้นยังไม่ดีขั้นแล้ว การบริหารงานดังกล่าว จะไม่ประสบผลความสำเร็จ

สุดท้ายในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเฉพาะกรณีศึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดนครนายก นางจรัสศรี ทิพย์ศรี ที่เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนแรกและคนเดียวของประเทศไทยในขณะนี้ เท่านั้น ข้อมูลที่ได้จึงเป็นเฉพาะพื้นที่ เฉพาะบุคคล เฉพาะเวลา ยังขาดความสมบูรณ์อีกมากที่จะทำให้เกิดเป็นภาพรวม เพื่อสร้างหลักการหรือทฤษฎีเกี่ยวกับผู้นำสตรีไทยได้ จึงควรที่จะมีการวิจัยต่อไปอีกเมื่อมีการแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนต่อ ๆ ไป